

Samostatný program zájmového vzdělávání
ŠKOLNÍ DRUŽINA
Základní škola a Mateřská škola, Rudník, okres Trutnov

ŠVP ŠD

při Základní škole a Mateřské škole, Rudník, okres Trutnov

Samostatný program zájmového vzdělávání
ŠKOLNÍ DRUŽINA

Ředitel školy: Mgr. Alice Kuhn-Gaberová

Webové stránky: www.zsрудnik.cz

E-mail: [zsрудnik @tiscali.cz](mailto:zsрудnik@tiscali.cz)

IZO ŠD : 117900036

Telefon: 499440201

Dokument vstupuje v účinnost dne 1. 9. 2023

Samostatný program zájmového vzdělávání ŠKOLNÍ DRUŽINA

Charakteristika zařízení

Školní družina je zřízena podle zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání a řídí se podle vyhlášky MŠMT č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání. Kapacita ŠD je 60 žáků pro dvě oddělení.

Školní družina je součástí ZŠ. Provoz zajišťují dvě oddělení s kvalifikovanými vychovatelkami, které svoje odborné vzdělání doplňují alternativními kurzy a samostudiem.

ŠD poskytuje vzdělání žákům prvního stupně, především přihlášeným k denní docházce. ŠD využívá vlastní prostory, které vybavením odpovídají dětem mladšího školního věku.

ŠD realizuje výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost mimo vyučování. Činnosti probíhají formou pravidelných nebo příležitostných aktivit z oblasti vzdělávací, odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti. Družina umožňuje žákům přípravu na vyučování, především formou didaktických her.

Práce školní družiny je zcela samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činnosti a řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

ŠD zabezpečuje žákům náplň volného času v době před vyučováním, odpoledne před odchodem domů nebo do jiných zájmových aktivit. Časové rozvržení a uspořádání činnosti ŠD se řídí požadavky psychohygieny. Usilujeme o to, aby podporovalo zdravý tělesný, duševní a sociální vývoj dítěte.

Ekonomické podmínky

Příspěvek na zajištění materiálních podmínek ve školní družině je 80,-Kč za měsíc, tzn. 800 Kč na školní rok u přihlášeného žáka.

Ranní provoz – před vyučováním 6:00 – 7:45 hod

Odpolední provoz – po vyučování - od 11:45 do 15:30 hodin

V době vedlejších prázdnin je školní družina otevřená podle potřeb rodičů, vždy s určením minimálního počtu.

Cíle výchovně vzdělávací činnosti

Cílem výchovně vzdělávací činnosti je vést žáka k přiměřené fyzické, psychické i sociální samostatnosti. Rozvíjet základy pro jeho další rozvoj a učení, zdravé sebevědomí, sebejistotu, základy pro schopnost jednat v duchu lidských a etických hodnot. Vést žáka k otevřené komunikaci a spolupráci.

Specifické výchovné cíle stanovené pro naši školní družinu:

- pozitivně motivujeme k dobrovolnému přijetí činnosti
- podporujeme iniciativu žáků, nápaditost, kreativitu a samostatnost, dáváme možnost spoluúčasti na volbě, tvorbě i hodnocení programu
- pozitivně hodnotíme (hodnocení společné i individuální) snahu a výsledek činnosti žáka s ohledem na jeho možnosti a předpoklady, povzbuzujeme tvořivost a vlastní fantazii
- zařazujeme činnosti, které přispívají k odstranění únavy, regeneraci duševních i fyzických sil, respektujeme individuální zájmy a potřeby žáků
- posilujeme rozvoj pohybových schopností a zdokonalujeme pohybové dovednosti
- předkládáme nové podněty, které žáka obohacují, neopakujeme stejné činnosti a formy z vyučování ve stejný den
- vedeme k umění využívat získané poznatky a dovednosti v praxi při řešení problémů
- podporujeme pozitivní představu o sobě i druhých, schopnost projevit empatii
- rozvíjíme umění používat otevřenou komunikaci a spolupráci
- učíme citlivě vnímat prostředí i přírodu
- podporujeme umění chránit si své fyzické i duševní zdraví

Péče o žáky s podpůrnými opatřeními

Samostatný program zájmového vzdělávání ŠKOLNÍ DRUŽINA

- profesionální a individuální přístup k žákům se SVP

Péče o žáky nadané

- výtvarné soutěže, taneční vystoupení na kulturních akcích v obci, vánoční program pro seniory v DPS Rudník

Prevence sociálně-patologických jevů

- vhodnou a přístupnou formou (pomocí přečteného příběhu je žákům vysvětlována problematika rizikového chování, především ubližování, šikana, krádeže, lhaní, aj.)

Překážky v uskutečňování našich cílů jsou :

- časová rozdílnost při nástupu žáků do ŠD po vyučování
- více ročníků v oddělení
- kroužky zájmové činnosti
- přemísťování žáků na jiné budovy a k autobusové zastávce
- střídání přítomnosti žáků na činnost
- odchody žáků domů a osobní předávání žáků rodičům
- časový prostor na činnosti
- zapomnětlivost žáků – hledání částí oděvů, pomůcek apod.

K naplnění cílů slouží vybavování dítěte dostatečnými kompetencemi.

Kompetence k učení – dítě se učí s chutí, práci dokončuje, vybírá si vhodné způsoby k učení, umí reálně zhodnotit výsledky, pracuje samostatně – experimentuje a získané poznatky umí využít pro praxi.

Kompetence k řešení problému – dítě si všímá, co se děje, hledá problémy a chce je řešit (hledá různé způsoby řešení). Dítě si umí svůj postup zdůvodnit, mělo by si uvědomit zodpovědnost za své rozhodnutí (vyhýbání se problémům nevede k řešení).

Komunikativní kompetence – dítě ovládá řeč, zdokonaluje schopnost své myšlenky vhodně formulovat, umí komunikovat se všemi přiměřeným způsobem, dokáže vyjadřovat své postoje (snaha o pozitivní myšlení). Dítě využívá různé informativní zdroje, z nich si vybírá a hodnotí reálnost informací. Kultivovaná komunikace.

Sociální a interpersonální kompetence – dítě se učí plánovat, umí odhadnout rizika svých nápadů, samostatně rozhoduje o svých činnostech, odpovídá za svoji činnost, projevuje citlivost, empatii, rozpoznává vhodné a nevhodné chování, podílí se na příznivé atmosféře ve skupině, dokáže se prosadit i podřítit, je schopno respektovat jiné, vytváří si představu o sobě samém, ovládá své jednání (zdravé sebevědomí).

Občanská kompetence – dítě si uvědomuje svá práva i povinnosti, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu (dovede se ji rozpoznat), dbá na své zdraví, uznává naše i cizí tradiční hodnoty, respektuje a chrání tradice, projevuje pozitivní postoj k přírodnímu prostředí.

Kompetence k trávení volného času – dítě se zorientuje v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmovou činnost dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinách i individuálních činnostech, dokáže říct NE nevhodným nabídkám.

Kompetence digitální – dítě se učí používat digitální zařízení, aplikace a služby, které využívá při výuce i v běžném životě, vedeme je k tomu, aby dokázali technologie využívat k usnadnění práce, učíme jaký význam mají pro lidskou společnost a aby dokázali zhodnotit jejich přínos, ale i rizika

Formy a obsah výchovně vzdělávací činnosti

Samostatný program zájmového vzdělávání ŠKOLNÍ DRUŽINA

Činnosti pravidelné – týdenní skladba zaměstnání a zájmové kroužky

Činnosti příležitostné – akce ŠD i pro veřejnost (soutěže, karneval, vánoční akce, apod.)

Spontánní činnosti – volné hry, ranní družina, spontánní pohyb venku, průběžné činnosti – rozhovory apod.

Denní skladba činností:

- **po ukončení vyučování** – hygiena, oběd (probíhá ve školní jídelně)

- **odpočinkové činnosti** – jsou to klidové aktivity spontánních nebo nabízených činností na odstranění únavy a regeneraci duševních a fyzických sil

- **zájmové činnosti** – umožňují žákům seberealizaci, poznávání a rozvoj dovedností.

Činnosti probíhají ve skupinách či individuálně, organizovaně nebo spontánně.

- **rekreační činnosti** – slouží k regeneraci sil: zařazujeme do nich náročnější pohybové, sportovní nebo turistické prvky

- didaktické hry

Požadavek dobrovolnosti – všechny činnosti, které děti vykonávají by měly být na základě dobrovolnosti. Důležitá je motivace.

Požadavek pedag. ovlivňování volného času – nabízíme pestrou škálu činností, aby si děti „měly z čeho vybírat“.

Požadavek zájmovosti a zajímavosti – vycházet ze zájmu dětí. Činnosti by se měly zajímavě prezentovat.

Požadavek aktivity – v činnosti by měli být aktivní všichni zúčastnění.

Požadavek citovosti a citlivosti – činnosti by měly navozovat kladné emoce a přinášet radost, k hodnocení je třeba přistupovat citlivě.

Požadavek seberealizace – dítě by se mělo v konkrétní činnosti najít, dělat ji rádo a měla by ho uspokojit.

Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělání

- Činnost je určena převážně pro žáky I.stupně ZŠ, upřednostněny jsou děti nižších ročníků, dojíždějící a děti zaměstnaných rodičů.
- Dítě je přijímáno do ŠD na základě řádně vyplněného zápisního lístku.
- Zápisní lístek má platnost vždy jeden školní rok.
- Dítě je omluveno nebo odhlášeno ze ŠD na základě písemné omluvenky.
- Vyloučeno z činnosti ŠD může být dítě na základě rozhodnutí ředitele školy (porušení školního řádu a vnitřního řádu školní družiny).

Materiální podmínky

ŠD má dvě oddělení a je umístěna v 1. poschodí budovy I.stupně a 2.stupně ZŠ a MŠ Rudník. Jedná se o samostatně, plně vybavené třídy k činnosti ŠD. Ke klidovým činnostem je určen prostor pohovky v zadní části třídy. Využíván je i prostor na školní zahradě, kde je školní družině k dispozici herní místnost, šatna a sociální zařízení a herní sestavy firmy Bonita. Předností polohy školy je blízkost přírody.

Personální podmínky

Ve ŠD působí dvě plně kvalifikované vychovatelky.

Profil vychovatelky:

Samostatný program zájmového vzdělávání ŠKOLNÍ DRUŽINA

- Má vysokou míru empatie a projevuje vřelý vztah k účastníkům činnosti.
- Umí vytvořit příznivé sociální klima.
- Zná a umí řídit širokou škálu aktivit.
- Má organizační schopnosti a umí navozovat a motivovat velké množství rekreačních a zájmových činností.
- Dokáže vzbuzovat zájem o činnost, podporovat sebevědomí dětí a rozvíjet pozitivní stránky osobnosti.
- Dbá na bezpečnostní předpisy při práci.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení:

- Vhodná struktura činnosti a skladba zaměstnání - vychovatelka vybírá vhodnou činnost přiměřeně věku dítěte.
- Vhodný stravovací a pitný režim - vychovatelka dbá na dodržování hygienických zásad při stolování, dodržování pitného režimu.
- Bezpečné pomůcky - vychovatelka dbá na vhodný výběr používaných pomůcek.
- Ochrana před úrazy - vychovatelka na začátku školního roku informuje děti o bezpečnosti a chování v prostorách ŠD, školy a okolí, v průběhu roku poučení několikrát opakuje.
- Bezpečnost mimo prostory školy-vychovatelka může doprovázet mimo školské zařízení pouze 25 dětí, při vyšším počtu musí zajistit doprovod druhé osoby.
- Dostupnost prostředků první pomoci- vychovatelka má přístup k lékárnice umístěné ve sborovně školy.

Časový plán vzdělávání: činnosti v týdenním plánu se mohou měnit podle aktuální situace

Den	6:00 – 7:45	11:45 – 12:15	12:15 – 13:00	13:00 – 14:30	14:30 – 14:45	14:45 – 15:30
pondělí	Individuální činnost	Stolování, oběd	Dětské hřiště/ relaxace, četba	Hry na hřišti/ Pracovní činnosti	Svačinka	Stolní hry
úterý	Pohybová činnost	Stolování, oběd	Hry na hřišti	Dramaticko-mluvnický kroužek/výtvarná činnost	Svačinka	Hry před školou/společenské hry
středa	Výtvarná činnost	Stolování, oběd	Dětské hřiště/relaxace	Sportovní odpoledne/ Vycházka, soutěže, hry	Svačinka	Stolní hry
čtvrtek	Stolní hry	Stolování, oběd	Hry na hřišti	Vycházka, přírodovědná činnost/ Hudebně-pohybová činnost	Svačinka	Hry před školou/ společenské hry
pátek	Pracovní činnost	Stolování, oběd	Četba, relaxace	Vycházka, hry v lese/ Společenská činnost	Svačinka	Individuální činnost

Samostatný program zájmového vzdělávání
ŠKOLNÍ DRUŽINA

Výstupy žáka ZŠ RUDNÍK	Tematický okruh	Rozvíjené kompetence	Metody + formy práce	období
<ul style="list-style-type: none"> • orientuje se po budově školy • pozná ostatní zaměstnance školy • zná provoz školy, ŠD, ŠJ • správně stoluje • vypráví a kreslí zážitky z prázdnin 	<ul style="list-style-type: none"> • škola 	<ul style="list-style-type: none"> -komunikativní -občanská -kompetence k učení -kompetence sociální a personální 	<ul style="list-style-type: none"> • provedení po budově školy • seznámení a představení ostatních zaměstnanců • ukázka správného stolování • beseda o prázdninách • „prázdniny“-tematické kreslení 	září
<ul style="list-style-type: none"> • pozoruje přírodu • umí využít přírodnin pro výtvarnou a pracovní činnost • staví objekty ze shromážděných přírodnin • pozná lesní druhy živočichů 	<ul style="list-style-type: none"> • příroda okolo nás (rostliny, živočichové) • Halloween 	<ul style="list-style-type: none"> -kompetence k učení -komunikativní -kompetence sociální a personální 	<ul style="list-style-type: none"> • vycházky-znaky podzimní přírody • výrobky z kaštanů, žaludů, jeřabin • domečky v lese-využití přírodnin • pozorování lesní zvěře • dlabání dýní, výroba strašidel z papíru 	říjen

Samostatný program zájmového vzdělávání ŠKOLNÍ DRUŽINA

<ul style="list-style-type: none"> • zná základy první pomoci, důležitá telefonní čísla • zná základní pravidla silničního provozu • orientuje se v základních dopravních značkách, zná výbavu cyklisty 	<ul style="list-style-type: none"> • zdravotvěda • dopravní výchova 	<ul style="list-style-type: none"> -kompetence k učení -k řešení problému -kompetence sociální -kompetence občanské 	<ul style="list-style-type: none"> • poskytování první pomoci, obvazová technika, důležitá telefonní čísla • poznávání značek, pravidla silničního provozu, výbava cyklisty 	listopad
<ul style="list-style-type: none"> • vyrábí figurky z papíru • zná básně, písně, tradice Adventu • zná vánoční zvyky, tradice, koledy • vyrábí přáníčko pro své blízké 	<ul style="list-style-type: none"> • kouzelný čas Vánoc 	<ul style="list-style-type: none"> -kompetence k učení -kompetence komunikativní -kompetence sociální -kompetence k řešení problému 	<ul style="list-style-type: none"> • výrobky z papíru-čert, Mikuláš • vánoční výzdoba ŠD • nácvik koled • beseda-tradice a křesťanský výklad Vánoc • výroba vánočních přáníček 	prosinec

Samostatný program zájmového vzdělávání ŠKOLNÍ DRUŽINA

<ul style="list-style-type: none"> • umí správně stolovat • zná základy zdravé výživy • umí vyrobit jednoduchý zdravý pokrm • pozná rozdíl mezi ovocem a zeleninou • poznává různé chuti ovoce a zeleniny 	<ul style="list-style-type: none"> • jíme zdravě • vaříme si sami 	<p>kompetence k učení</p> <ul style="list-style-type: none"> -komunikativní kompetence -kompetence sociální -kompetence k řešení problému -kompetence pracovní 	<p>Hra na restauraci-správné sezení, držení příboru, prostírání</p> <ul style="list-style-type: none"> • beseda o zdravém stravování • výroba zdravých pokrmů • soutěž v poznávání ovoce a zeleniny (podle chuti, vůně a tvaru) 	leden
<ul style="list-style-type: none"> • udrží rovnováhu na lyžích • ovládá sáňky • postaví jednoduché objekty ze sněhu • nakreslí své oblíbené zimní sporty 	<ul style="list-style-type: none"> • zimní sporty 	<ul style="list-style-type: none"> - kompetence k učení - kompetence komunikativní - kompetence sociální - kompetence občanská 	<ul style="list-style-type: none"> • sáňkování, lyžování • seznámení se s druhy zimních sportů • stavby ze sněhu-soutěže • vycházky-pozorování a určování znaků zimní přírody 	únor

Samostatný program zájmového vzdělávání
ŠKOLNÍ DRUŽINA

<ul style="list-style-type: none"> • pozná a nakreslí „barvy jara“ • zná činnosti na jaře • umí vyrobit jednoduchou masku • zazpívá písně o jaru 	<ul style="list-style-type: none"> • vítáme jaro • Velikonoce 	<ul style="list-style-type: none"> - kompetence k učení - kompetence komunikativní - kompetence občanské - kompetence sociální a personální 	<ul style="list-style-type: none"> • beseda-lidové tradice a zvyky jara • nácvik písní o jaru • výroba masek z papíru • velikonoční zvyky • výroba velikonočních ozdob • zpívání velikonočních koled 	<p>březen</p>
<ul style="list-style-type: none"> • zná zvyky a tradice Velikonoc • nabarví vajíčka • umí velikonoční koledy • vyrobí čarodějnice z papíru 	<ul style="list-style-type: none"> • jaro je tu • čarodějnice 	<ul style="list-style-type: none"> - kompetence k učení - kompetence komunikativní - kompetence občanské - kompetence sociální a personální 	<ul style="list-style-type: none"> • vycházky-pozorování jarní přírody • kreslení jarní přírody a jarní činnosti • výroba čarodějnice 	<p>duben</p>

Samostatný program zájmového vzdělávání ŠKOLNÍ DRUŽINA

<ul style="list-style-type: none"> • vytváří „domečky“ z přírodních materiálů podle své fantazie • neničí les • pozná listnaté a jehličnaté stromy, houby • kreslí křídou na asfalt • zazpívá písničky o mamince • vyrobí přáníčko pro maminku 	<ul style="list-style-type: none"> • sportujeme a hrajeme si v přírodě • Den matek 	<ul style="list-style-type: none"> - kompetence k učení - komunikativní kompetence - kompetence sociální a personální - občanské kompetence 	<ul style="list-style-type: none"> • domečky z přírodních materiálů • malování na asfalt • vycházka-poznávání stromů • vycházka po okolí školy • Den matek (dle aktuální epidemiologické situace) 	květen
<ul style="list-style-type: none"> • má základní znalosti o živé a neživé přírodě • orientuje se v okolí školy • zvládne základy běhu 	<ul style="list-style-type: none"> • chodíme ven každý den 	<ul style="list-style-type: none"> - kompetence k učení - kompetence sociální - kompetence občanské 	<ul style="list-style-type: none"> • vycházky po okolí • hry v lese • závodivé a sportovní hry • výlety 	Červen